

Konceptet FAIR över tid

Framtaget av SND arbetsgrupp för arkiv- och informationshantering

Webbinarium 20 september 2024

FAIR-principerna är grunden för god informationshantering

Arkivering är att upprätthålla FAIR-principerna över tid

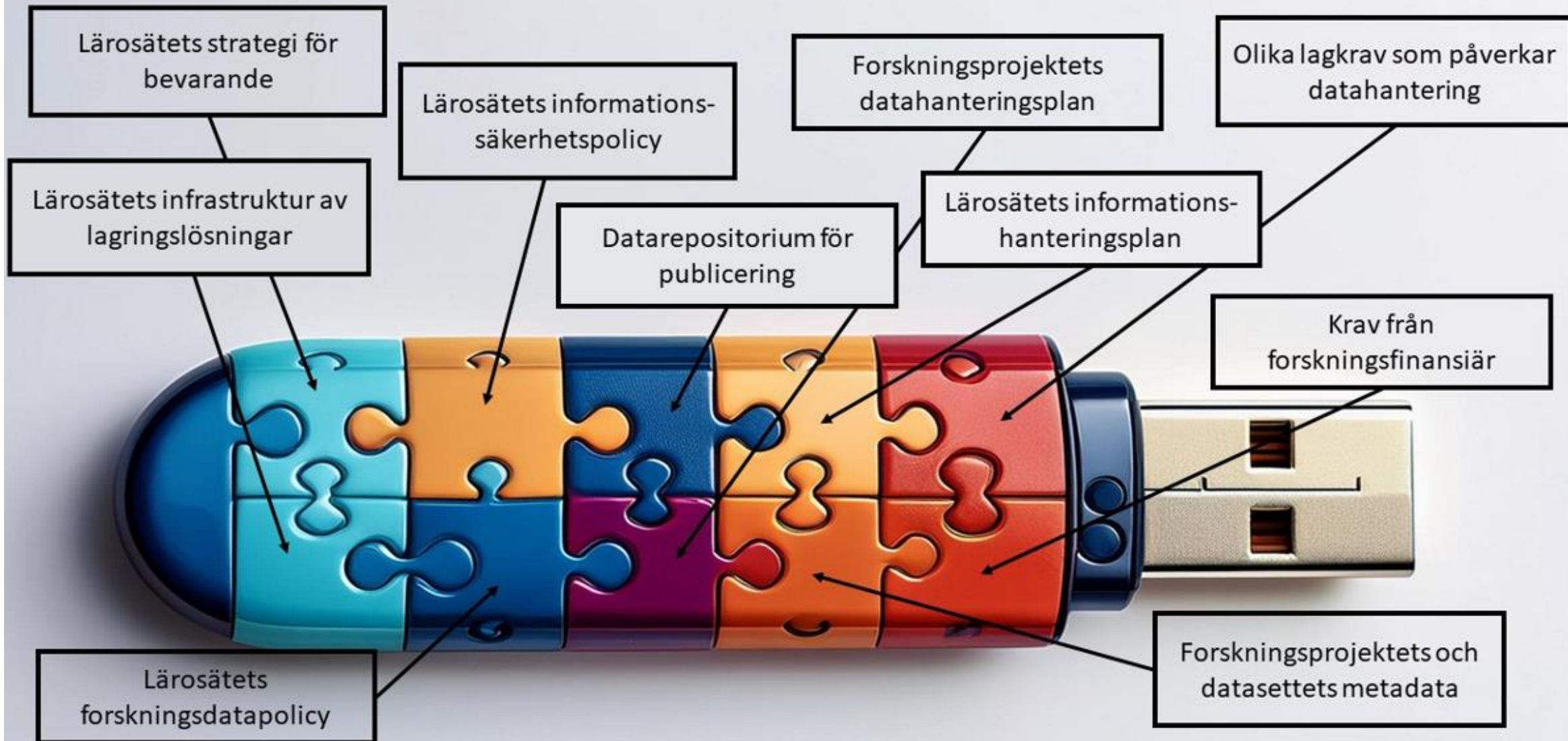
Arbetsgruppens sammansättning

- Fyra lärosätesarkivarier från SND nätverket
- SNDs resursperson från Riksarkivet
- Tre deltagare från SND kontoret

- Jobbat tillsammans i ett par år med arkivfrågor kopplade till SND-samarbetet
- Presenterade konceptet FAIR över tid första gången i Uppsala november 2023
- Publicerade konceptet FAIR över tid i SND-handboken på webben
- Nu är vi här!

FAIR över tid - Många pusselbitar i samverkan

- några exempel

Ett livscykelperspektiv på forskningsinformation

- Livscykelplanering med aktiva och genomtänkta val, både för informationen i sig och förvaltningen av den
- Sker utifrån ett nuläge och behöver hela tiden bevakas, t ex avseende lagringsplatser och format
- Arkivering sker tidigt i livscykeln
- Styrningen av åtgärder under livscykeln utgår från informationshanteringsplan och bevarandeplanering för elektronisk information.

Datahanteringsplanen ur ett livscykelperspektiv

- Övergripande styrning av åtgärder konkretiseras i datahanteringsplaner för varje forskningsprojekt
- En nyckel för att kunna säkerställa att forskningsdata är och förblir FAIR under hela sin livscykel
- Ger en övergripande bild av långsiktiga strategier för hanteringen av forskningsdata
- Forskningsdata är värdefulla – vissa kanske ska bevaras för all framtid

Findable – över tid

- **Datahanteringsplanen**
Innehåller information om forskningsdata under projektets gång, men ska också innehålla planering för långsiktigt bevarande.
- **Forskningshuvudmannens informationshanteringsplan och bevarandeplanering**
Styr det långsiktiga bevarandet av alla forskningshandlingar.
- **Samspel**
Datahanteringsplanen innehåller grundläggande uppgifter som krävs för att information om ett forskningsprojekt ska kunna bevaras enligt infohantering- och bevarandeplanering och därmed göras sökbara hos forskningshuvudmannen över tid.

Accessible – över tid

- **Datahanteringsplanen**

Beskriver datats förutsättningar för delning. Om det finns sekretess, personuppgifter eller andra hinder för ett utlämnande eller publicering.

- **Forskningshuvudmannens informationshanteringsplan och bevarandeplanering**

Styr de tekniska förutsättningarna för hur digitala filer ska hanteras över tid för att säkerställa att forskningshandlingarna är tekniskt tillgängliga.

- **Samspel**

Datahanteringsplanen utgör en grund för att juridiskt tillgängliggöra forskningsdata medan infohantering- och bevarandeplanering möjliggör att tekniskt tillgängliggöra forskningsdata.

Interoperable – över tid

- **Datahanteringsplanen**
Beskriver de resurser som har använts för att samla in, lagra och bearbeta data och metadata.
- **Forskningshuvudmannens informationshanteringsplan och bevarandeplanering**
Skapar övergripande tekniska förutsättningar för interoperabilitet på kort och lång sikt.
- **Samspel**
Beskrivningen i datahanteringsplanen tillsammans med infohantering- och bevarandeplanering klargör vilka konverteringar, exporter och andra aktiviteter som krävs eller är möjliga för att hålla ett dataset interoperabelt över tid.

Reusable – över tid

- **Datahanteringsplanen**

Beskriver metod, begrepp och eventuella koder så det är möjligt för andra än dem som varit direkt involverade i forskningsprojektet att förstå och tolka de data som samlas in.

- **Forskningshuvudmannens informationshanteringsplan och bevarandeplanering**

Ger riktlinjer för vilka data som ska bevaras och vad som kan gallras.

- **Samspel**

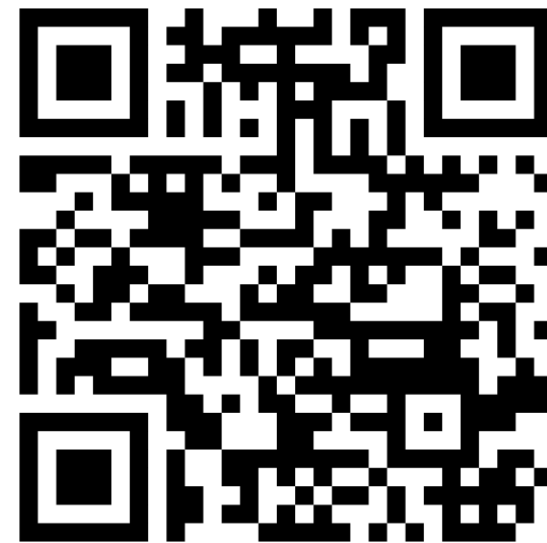
- Beskrivningen i datahanteringsplanen är ett redskap att stämma av mot infohantering- och bevarandeplanering för att bedöma om ett dataset kan gallras eller ej.

Frågor och funderingar

Hur arbetar ni för att
göra forskningsdata
FAIR över tid i er
organisation?

menti.com ange kod 8202 1251

Läs om konceptet FAIR över tid:

- På SND:s webbplats:
[FAIR-principerna | Svensk Nationell Datatjänst \(snd.se\)](https://snp.se/FAIR-principerna)
- På SND:s community på Zenodo:
[Konceptet FAIR över tid \(zenodo.org\)](https://zenodo.org/record/1234567)

Tack för uppmärksamheten!

Vi återkommer på nätverksträffar med fler möjligheter att diskutera och lära om konceptet!

Hanna Höie, Margareta Ödmark, Margareta Åkesson, Erik Thorsten
Johan Fihn Marberg, Olof Olsson, Elisabeth Strandhagen, Sofia Sördquist